

Tulevaisuuden SOTE-keskus –ohjelman valmistelu

Pekka Puustinen, LT, MPH, TM
Ylilääkäri, yksikönjohtaja
P-SSHP, Perusterveydenhuollon yksikkö
e-mail: pekka.puustinen@kuh.fi
puh: 044 7179325

Tulevaisuuden SOTE-keskus -ohjelma

- STM:n määräämät tavoitteet (työpaketit):
 1. Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen
 2. Toiminnan painotuksen siirtäminen ehkäisevään ja ennakoivaan työhön
 3. Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen
 4. Palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen
 5. Kustannusten nousun hillitseminen
- STM:n määräämät sisällölliset painopistealueet lapsi- ja perhepalvelujen (LAPE) osalta
 1. Perhekeskus ja varhainen tuki arjessa
 2. Matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelut

Tulevaisuuden SOTE-keskus -ohjelma

- Hankeopas löytyy [täältä](#)
- Hanke Pohjois-Savossa
 - Hakuaika 20.1.2020 – 31.3.2020
 - Kesto 2020 – 31.10.2022
 - Rahaa alkuvaiheessa noin 3.3 miljoonaa (100% valtionosuus)
 - Myöhemmissä hauissa mahdollisesti lisää
 - Kustannuksia voidaan maksaa **1.1.2020 alkaen**
 - Hakemuksen valmistelun koordinaatiovastuu PSSHP:n Perusterveydenhuollon yksiköllä
 - Virallinen hakija ja hankkeen hallinnoija Pohjois-Savon liitto

Hankevalmistelun periaatteet

1. Keskitytään käytännön toiminnan kehittämiseen
 - Huomioidaan valtakunnalliset SOTE-rakennemuutosten linjaukset, mutta...
 - Toimenpiteet pitää pystyä toteuttamaan ilman uutta lainsäädäntöäkin
2. ”From the bottom up”
 - Pyritty sitouttamaan alkuvaiheessa erityisesti käytännön toimijat
 - Pohjois-Savon terveyskeskuslääkärit
 - Sosiaali-/perusturvajohtajat (ISO)
 - Hoitotyön verkosto
 - Maakunnallinen LAPE-yhteistyöryhmä
 - Ylimmän SOTE-johdon tapaamiset 8.1. alkaen
3. Vältetään professiopohjaista jaottelua
 - Eri ammattiryhmät työskentelemään **samojen ilmiöiden** parissa (työpaketit):
 - saatavuus, laatu, ennaltaehkäisy, yhteentoimivuus
 - Ei erillistä perhekeskusten työpakettia, sosiaalipalvelujen työpakettia jne...

Käytännön organisoinnin kysymyksiä 1)

- Kullekin neljälle työpaketille tarvitaan käytännön vetäjät
 - **SO-TE –työpari**, jotka tällä hetkellä vastaavat jonkun alueemme toimijan terveystieteiden toiminnasta ja sosiaalitoimesta
- Alustavat tunnustelut vetovastuista
 1. Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen
 - Päävastuussa **Ylä-Savon SOTE ja KYSTERI (+ SISÄ-SAVO)**
 2. Toiminnan painotuksen siirtäminen ehkäisevään ja ennakoivaan työhön
 - Päävastuussa **Siilinjärvi**
 3. Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen
 - Päävastuussa **Varkaus**
 4. Palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen
 - Päävastuussa **Kuopio**
 5. Kustannusten nousun hillitseminen
 - Tarkasteltaneen maakunnallisesti

Käytännön organisoinnin kysymyksiä 2)

- Kunkin työpaketin sisään tarvitaan poikkileikkaavaa näkemystä:
 - Lapsi- ja perhepalveluista
 - Järjestöyhteistyöstä
 - ICT- ja tiedonhallinnan johtamisesta
- Ruohojuuritason kehittäjiä tarvitaan
 - Hoitaja-, lääkäri- ja sosiaalityön kehittämistyöntekijöitä
 - LAPE-palveluissa myös sivistystoimen ja/tai oppilashuollon näkökulma huomioitava
 - Tavoitteena saada kehittämistyöntekijöitä jokaisen SOTE-toimijan alueelle:
 - Ylä-Savon SOTE, KYSTERI, Lapinlahti, Siilinjärvi, Kuopio, Sisä-Savo, Varkaus
 - Nämä jalkauttavat uudet toimintamallit omaan yksikköönsä johdon apuna

Hankkeen ohjausryhmä

Hankejohtaja

Saatavuus	Ennaltaehkäisy	Laatu	Yhteentoimivuus
<i>Ylä-Savon SOTE Kysteri (+ Sisä-Savo)</i>	<i>Siilinjärvi</i>	<i>Varkaus</i>	<i>Kuopio</i>

Lapsi- ja perhepalvelut

Järjestöyhteistyö

ICT ja tiedolla johtaminen

Ruohonjuuritason kehittämistyöntekijät

Kuopio	Varkaus	Siilinjärvi	Lapinlahti	Ylä-Savon SOTE	Kysteri	Sisä-Savo
--------	---------	-------------	------------	----------------	---------	-----------

1) Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen

- Tulevaan hoitotakuuseen (7 vrk) valmistautuminen
 - Vastaanottoaikojen laajentaminen iltoihin ja viikonloppuihin
 - Omalääkäri / omahoitaja / omatiimi -mallit
 - Yleis- ja hammaslääkäreiden työpanoksen suuntaaminen lääketieteellistä osaamista vaativiin tehtäviin
 - Hankkeistetut jonojen purkutoimet
- Sujuvat digitaaliset/mobiilit yhteydenotto- ja yhteydenpitokanavat
 - Sähköinen hoidontarpeen arvio
 - Digitaaliset palvelut (Terveyskylän digihoitopolut, Omaolo-palvelu) laajamittaisesti käyttöön
- Etäyhteyksien hyödyntäminen peruspalveluissa
- Perustason psykoterapioiden, hoitavien psykososiaalisten menetelmien ja päihdepalvelujen saatavuus
- Kotiin vietävät palvelut (kotihoito, kotisaattohoito ja kotisairaala)
- Matalan kynnyksen sosiaalihuollon palvelujen ja perhepalvelujen tarjoaminen arjessa oikea-aikaisesti ja viiveettä
 - Kotipalvelu ja perhetyö
 - Monitoimijaisen arvioinnin toteuttaminen osana monitoimijaista yhteistyömallia
 - Nopean päätöksenteon mallin kehittäminen sosiaalipalveluissa (alkuarvioinnin ja viranomaisroolin vahvistaminen)
 - Sosiaalihuollon asiakkaan oikeus rinnalla kulkevaan omatyöntekijään

2) Toiminnan painotuksen siirtäminen ehkäisevään ja ennakoivaan työhön

- SOTE-keskuksen ja perhekeskuksen roolin vahvistaminen kunnan hyvinvointikertomuksessa ja HYTE-rakenteissa
 - Elintapaohjauksen toimintamallin käyttöönotto SOTE-keskuksissa
 - Digitaaliset/mobiilit palvelut ehkäisevän työn välineinä (mm. Pienet teot –sovellus)
- Matalan kynnyksen palveluneuvonta
 - Palveluohjaus järjestöjen, liikunta- ja kulttuuritoimijoiden sekä vertaistuen piiriin
 - Ohjaus varhaiskasvatuspalveluihin (subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus 1.8.2020)
- Nuorten psykososiaalisten ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöönotto oppilas- ja opiskeluhuollossa
 - Yhteistyössä KYSin nuorisopsykiatrian yksikön kanssa
- Yhteisösoseaalityön ja etsivän soseaalityön kehittäminen SOTE-keskukseen
 - Yhteistyössä järjestöjen, nuorisotyön ja muiden toimijoiden kanssa
- Perhekeskuksen ennaltaehkäisevä ja varhainen tuki
 - Perhesoseaalityö, kasvatus ja perheneuvonta, vanhemmuuden tuki sekä parisuhdetuki ja eroneuvonta
 - Varhaisen tuen palvelujen vahvistaminen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteydessä
 - Lasten puheeksi otto LAPE-palveluissa ja aikuisten palveluissa
- Lasten ja perheiden avoimien kohtaamispaikkojen kehittäminen osana perhekeskuksia

3) Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen

- Alueellisten hoitoketjujen laatiminen
 - Keskeisten kansansairauksien ehkäisy, hoidonporrastus ja hoito
- Asiakkaiden segmentointi tuen tarpeen mukaan
 - SUUNTIMA: Rääätelöidyt hoitopolut voimavarojen ja kykyjen mukaan
- Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset hoitosuunnitelmat paljon palveluja tarvitseville
- Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuominen osaksi SOTE-keskusten perustyötä
 - Tutkimuksen rahoitusinstrumentit
 - Eri ammattilaisten yhteiskoulutus (SOKK-hanke)
- Tiedolla johtaminen
 - Systemaattisen ja rakenteellisen kirjaamisen kehittäminen
 - Raportoinnin ja tiedolla johtamisen alueellisten työkalujen kehittäminen
- Näyttöön perustuva toiminta ja johtaminen
 - Tutkimukseen perustuvien, vaikuttavien menetelmien käyttö terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä sekä ennaltaehkäisevässä ja varhaisessa tuessa
 - Osallistavan sosiaaliturvan mallin jalkauttaminen (THL)
 - Hoidon ja tuen vaikutusten systemaattinen arviointi kuten Avain-mittarin kehittäminen sosiaalipalveluissa
 - Asiakastiedolla johtaminen (asiakas- ja potilaspalautteet ja kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen)
 - Indikaattoritiedolla johtaminen (mm indikaattoreiden tuottaminen perhekeskustoimintaan)
- Yhteensovittava johtaminen (rakenne monialaisen työn johtamiseen ja verkostojohtamiseen)

4) Palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen

- SOTE-keskuksen henkilökunnan moniammatillisen tiimityön kehittäminen
 - Avustava henkilökunta
 - Sosiaalityön ja sosiaalihuollon ammattilaiset
 - Yleislääkärit ja hammaslääketieteen ammattilaiset
 - Hoitotyön ammattilaiset
 - Fysioterapeutit, psykologit, ravitsemusterapeutit, toimintaterapeutit ja puheterapeutit
- Erityistason palvelujen tuominen SOTE-keskuksiin
 - Erityistason etävastaanotot, etäkonsultaatiot
- Sosiaalipalvelujen integroiminen SOTE-keskukseen
 - Varhaisen tuen sosiaalipalvelut
 - Sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta
 - Palvelutarpeen arviointi
 - Toimeentulotuen ja taloudellisen tuen palvelut
 - Viranomaistyö
- Perhekeskuspalveluissa käyttöön monitoimijainen yhteistyömalli (monitoimijainen arviointi, yhteinen asiakassuunnitelma, vastuuyöntekijämalli)
 - Tiivistetään neuvolan, varhaiskasvatuksen ja sosiaalipalvelujen monialaista yhteistyötä
 - Tiivistetään sosiaali- ja terveystoimen, pedagogiikan ammattilaisten ja oppilashuollon välistä monialaista yhteistyötä hyvinvoinnin, oppimisen ja koulunkäynnin tueksi
 - Vahvistetaan järjestöosaamisen hyödyntämistä lasten ja perheiden arjen tukena
 - Parannetaan hoidon ja tuen saumatonta jatkuvuutta perustason ja lastensuojelun sekä erikoissairaanhoidon kesken
- Perhe- ja SOTE-keskusten sekä ohjaamojen toiminnan yhteensovittaminen
- Yhteentoimivat asiakas- ja potilastietojärjestelmät (UNA)

5) Kustannusten nousun hillitseminen

- Saatavuus
 - Palveluiden saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen vähentävät ongelmien syvenemistä ja kasautumista ja hillitsevät kustannuksia
- Ennaltaehkäisy
 - Toiminnan painotuksen siirtäminen ehkäisevään ja ennakoivaan työhön vähentää raskaiden palvelujen tarvetta. Tämä hillitsee kustannusten nousua pitkällä tähtäimellä
- Laatu
 - Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen lisää kustannusvaikuttavuutta
- Yhteentoimivuus
 - Palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden parantaminen ammattiryhmien työnjakoa ja yhteistyötä kehittämällä kasvattaa tuottavuutta
- Digitaalisuus ja tiedolla johtaminen
 - Digitaalisten palveluiden, asiakastietojen hallinnan ja tiedolla johtamisen kehittäminen lisäävät kustannustietoisuutta ja mahdollisuuksia kustannusten hillintään.